Beküldte adminmosz - 2014, február 14 - 08:27

Fizetésnap - csak egy pittyenés a telefonon az átutalás megérkezéséről vagy várva várt örömünnep, amikor végre újra hús kerül az asztalra? Vajon a fizetés összegétől függ-e, hogy már a hónap harmadik (második?) hetétől azt a bizonyos napot kezdjük várni? Beosztásról, spórolásról, az emberi lélek pénzhez való viszonyáról és a tanítás szükségességéről beszélgettünk szakértőinkkel. Zoltán a magyar átlagbér körül keres. Egyedül él, egyedül fizet albérletet, egyedül dönt minden kiadásáról. Azt mondja, tudja, hogy mennyi kell a fix kiadásokra, úgymint rezsi, étel, és soha nem fordult még elő, hogy ezekre nem jutott pénze. Az azonban már megesett, hogy 25-e körül nem tudta teletankolni az autóját. Számára a fizetésnap nem ünnep, hanem valami, ami jár neki. Nem költ többet ezen a napon, nem érzi úgy, hogy ekkor meg kellene jutalmaznia magát.

Erika épphogy a minimálbér felett keres. Két gyerekét neveli egyedül, lakáshitele ugyan nincs, de még a családi pótlékkal és a gyermektartással sem képes kijönni a fizetéséből. A gyerekei pontosan tudják, hogy melyik napot kell várni, mikor kerül újra desszert és finom vacsora az asztalra. Erika pénze úgy a fizetés utáni 12. nap környékére már igencsak leapad, ekkortól jön a szoros elszámolás: van, hogy naponta az egész családnak 700 forint jut ételre. Ha váratlan költség merül fel, például gyógyszerre van szükség, akkor borul a kártyavár. Ennek ellenére minden hónapban azon a bizonyos boldog napon, megvesz olyan dolgokat, melyek nem létszükségletűek a család számára: ahogy ő fogalmaz, enélkül nem bírja ki. A felesleges dolgok néha egy-egy 5000 forintos ruhát, máskor a legjobban hirdetett szépészeti dolgokat jelentik, és persze a gyerekek is csak ekkor kaphatnak játékot, ekkor mennek pizzázni és cukrászdába. Hogy emiatt a hónap végén semmire nem jut? Ez ilyenkor nem jut az eszébe - pontosabban eszébe jut, de úgy gondolja, majd csak lesz valahogy.

Praktikák és önjutalmazás

Mészáros Róbert, a vagyonabc.hu független pénzügyi szakértője szerint nagyon komoly gazdasági kockázatot jelent ma Magyarországon az emberek pénzügyi műveletlensége. "Amikor én általános iskolás voltam a pénzügyi nevelés azt jelentette, hogy gyűjtsük a takarékbélyegeket, ami egy fillérrel sem fizetett többet, mint amennyit belefektettük és megtanultuk kitölteni a sárga csekket. A képzés ezen hiánya nemrég ütött egy nagy lyukat a magyar családok vagyoni helyzetén. Mert mit tanultunk meg: nem érdemes megtakarítani, mert a pénz úgyis kevesebbet ér, a sárga csekkeket pedig szépen ki tudjuk tölteni. Megtanultuk a pénzt költeni, de sem vagyonképzést, se a saját erőforrásainkkal való gazdálkodást nem tanultuk meg." A szakértő szerint pontosan ez a nevelés vezet Erika helyzetéhez: akik a havi fizetéstől függenek, nem tudnak kilépni a "megkapom a pénzt és elköltöm hó végéig az egészet" ördögi köréből. Véleménye szerint fontos az önjutalmazás, de ahogy éhesen ne menjünk ételt vásárolni, úgy itt is fel kell ismerni, ha az aranyóra nem fér bele a havi költségeinkbe.

A korábban gazdasági-pénzügyi területtel foglalkozó, ma már pszichológusként tevékenykedő Fábián Tamás úgy gondolja, hogy lehet különleges az a nap, amikor megkapjuk a fizetésünket, ám hogy örömöt, elégedettséget, megnyugvást vagy bánatot, csalódottságot, növekvő feszültséget érzünk-e, sok körülménytől függ. A pszichológus azt mondja, örömérzetünket befolyásolja az összeg nagysága, az esetleges levonások vagy többletek. "Annyit kapok-e, amennyit megérdemlek, amennyi jár nekem, vagy újra szembesülnöm kell azzal, hogy nem becsülnek meg eléggé, nem vagyok a helyemen ott, ahol csak ennyit kapok? Vissza kell-e fizetnem a kölcsönt, amit néhány hete kértem, mert elfogyott a pénzem? Az sem mindegy, hogy egyedül élek vagy családban, azaz, hogy ez a fizetés csak az enyém, vagy meg kell osztanom másokkal, illetve van-e más, aki megosztja velem a fizetését? Megígértem a gyereknek, hogy megvesszük neki azt a valamit, amit már régóta szeretne. Örülök, hogy végre teljesíthetem az ígéretemet és a gyerek boldog, de a következő pillanatban már átsuhanhat az agyamon, hogy esetleg hiányozni fog ez a pénz az előttünk álló hónapban. Egyszóval: hogy a fizetésnap öröm forrása-e, leginkább kontextusában értelmezhető igazán" - mondja Fábián Tamás.

A pszichológus egyébként azt javasolja, hogy ha könnyelműek vagyunk bevásárláskor, akkor minden boltba lépés előtt tudatosítsuk magunkban, mire készülünk, készítsünk listát, ne legyen nálunk (sokkal) több pénz, mint amennyire feltehetően szükségünk lesz. "Ha könnyelműségünk abban mutatkozik meg, hogy hajlamosak vagyunk a nálunk lévő (majdnem) összes pénzt elkölteni, akkor alakítsunk ki egy olyan új szokást, amivel elrejtjük önmagunk elől a pénzünket, például olyan megtakarítási formában, amihez nehézkesebb hozzáférni. Ha a pénz beosztása, elosztása okoz gondot, ne szégyelljünk valóságos vagy képletes borítékokat nyitni az egyes kiadási tételeknek. Mivel ezek szokások, megtanulhatóak" - teszi hozzá Fábián Tamás.

Heti vagy havi?

Kérdés, hogy a pénzt beosztani képtelen emberek jobban járnának-e a heti fizetéssel? Mészáros Róbert szerint a megtakarítás, beosztás képessége nem függ a fizetés gyakoriságától, de a heti fizetés esetén talán még nehezebb a nagyobb egyszeri nagyobb kiadásokra összegyűjteni a pénzt. "Ki kell alakítanunk olyan érzelmileg és értelmileg is jól alátámasztott szabályokat, célokat, amelyek segítenek nekünk, hogy a napi igények kielégítésén túl, a később bekövetkező eseményekre is felkészüljünk. Ilyen esemény például a nyugdíjba menetel, és ugye elég nyilvánvaló, hogy a nyugdíjba menetelt nem lehet gyakorolni. Hiszen olyat nem mondhatunk, hogy majd legközelebb, ha nyugdíjba megyünk, időben elkezdünk megtakarítani erre az időszakra" - figyelmeztet a pénzügyi tanácsadó.

Fábián Tamás elmondta, végeztek a heti, illetve a havi fizetésre vonatkozó kutatásokat Angliában. "Arra jutottak, hogy másképpen ugyan, de mindkét fizetési szisztémában jelentkezhet belső feszültség az adott időszak vége felé, és közel hasonló problémát jelent a pénzzel való gazdálkodás. Személyes véleményem szerint a gyakoribb fizetés könnyebben kelthet olyan képzetet, hogy mivel nemsokára újra bevételhez jutok, kevésbé kell meggondolnom, mire költök."

A bennünk élő gyermek

Vajon mi lehet a lélektani oka annak, hogy Erika minden hónapban pontosan ugyanabba a hibába esik? Hónap elején költekezik, mintha lenne miből, hónap végén pedig napi párszáz forintból él egy háromtagú család. "Pszichológiai értelemben, mindnyájunkban ott él legbelül a Gyermek, aki nehezen, vagy egyáltalán nem tudja leküzdeni elsődleges késztetéseit: meg akarok szerezni valamit most, vagy mert szükségem van rá, vagy mert vágyom rá. Aztán ott van bennünk a Kamasz, akinek mindennél fontosabb, hogy a társai be- és elfogadják. Akkor leszünk a Csoport befogadott tagjai, ha mi is azt, úgy, és akkor vásároljuk, fogyasztjuk, amit, ahogyan és amikor a többiek" - fejti ki Fábián Tamás, aki szerint mindenkiben ott az Esendő Ember, aki nem tud ellenállni a kifinomultan rafinált reklámoknak, ígéreteknek, akinek nem a legerősebb oldala a logikus gondolkodás, a racionális döntések meghozatala.

Az előttünk álló és az általunk nyújtott példa

Természetesen a gyerekként magunk előtt látott példa is kritikus fontosságú. Ha a pénzügyi szocializáció, amin felnövekedvén keresztülmentünk azt láttatta velünk, hogy apa vagy anya fizetésnapon a pénz nagyobb részét a kocsmában hagyta, akkor nyilván mást tanultunk, mintha anya vagy apa részletes háztartási naplót vezetett. "Van, akire csak a külső kényszer hat: ha be kell fizetni a csekket, különben fájó szankciók várhatnak. És van, akinek ez belső kényszer: ha a neveltetésem, a lelkiismeretem, az identitásom arra sarkall, hogy beosztóan éljek. Az önismeretnek abban van szerepe, hogy legyek tisztában a gyengéimmel, és ha kell, dugjam el magam elől is pénzt, hogy ne csábuljak el erre-arra, feleslegesen" - mondja Fábián Tamás, aki szerint tudomásul kell vennünk, hogy a pénz, a pénzügyi közvetítő rendszer, a pénzügyletek a modern élet infrastruktúrájához tartoznak csakúgy, mint a közlekedés vagy a világháló a maga szabályaival és eszközeivel. "Azt is tudomásul kell vennünk, hogy minden, ami a pénzhez tartozik, "veszélyes üzem", erről pénzügyi válságok idején kaphatunk fájó leckét. Amit tehát meg tanítanunk a gyerekeinknek az egyfelől, hogy miként kell használnunk a pénzügyi infrastruktúrát, másfelől pedig azt, hogy hogyan legyünk résen, hogy védekezzünk a pénz világa felől érkező veszélyekkel szemben. Hosszabb távon a társadalomnak vissza kell nyernie (vagy talán meg kell szereznie?) az uralmat saját pénzügyei felett" - hangsúlyozza a pszichológus.

Egyetért ezzel Mészáros Róbert is: "Ma Magyarországon a rossz beidegződések, vagyis a szegénység bővített újratermelése folyik. Mindaddig így lesz, amíg a gyerekek nem kapják meg a megfelelő pénzügyi nevelést az iskolákban, és nem kezdjük el lerombolni a felnőttek gondolkodásában is a gyarapodásuk előtt álló belső korlátaikat. Első lépésként szükség lenne olyan tanácsadó füzetekre, amelyek segítséget nyújtanának a már óvodáskorú gyerekek szüleinek is, hogy milyen játékokkal, módszerekkel alakítsuk a kicsik pénzzel, vagyonnal kapcsolatos gondolatait. Ez hatni fog a felnőttekre is, de persze nekik is szükségük van pénzügyi képzésre, első körben ilyet nyújthatnak - személyes beszélgetéseken keresztül - a valóban független pénzügyi tanácsadók."

Forrás: hrportal.hu

Like

- up
  47%
- down
  53%

- A hozzászóláshoz be kell jelentkezni
- Print
- 6153 olvasás